

Construction Rights

#07 Intellectuele eigendom in de bouw

2016

Beste lezer,

Het economische en maatschappelijke belang van normen hoeft geen betoog en geldt voor alle sectoren, maar zeker voor de bouwnijverheid. Inderdaad, liefst 20% van alle Europese normen zijn gerelateerd aan de bouw. Maar vormt het feit dat wij een sterk gestandaardiseerde sector zijn geen obstakel voor innovatie? Normen opstellen gaat gepaard met een tijdrovend proces waarin alle betrokken partijen tot een consensus komen over een aantal bindende afspraken. Innovatie daarentegen veronderstelt dat we snel op de bal spelen. Schuilt daarin geen paradox? En hoe rijmen we normering met een sector die toch vooral gedreven wordt door kmo's?

Ik kan u geruststellen: normalisatie biedt wel degelijk ruimte voor innovatie in de bouwsector, al dan niet ondersteund door een octrooi. Wie een nieuw product of procedé ontwikkelt, heeft er alle belang bij dat normen worden opgesteld. Als daarin rekening is gehouden met zijn innovatie, zal hij gemakkelijker de koudwatervrees vanwege de markt ten overstaan van nieuwe oplossingen overwinnen.

Vanuit een vergelijkbare redenering kunnen innovatieve kmo's ook voordelen halen uit de bestaande normering. In onze complexe samenleving vormt normalisatie een betrouwbaar richtsnoer bij de ontwikkeling van innovaties. Als die laatste bijvoorbeeld beantwoorden aan de fundamentele eisen van de CE-markering, zullen ze gemakkelijker door de overheden worden aanvaard.

Normalisatie kan dus wel degelijk fungeren als motor voor innovatie. Het WTCB doet inspanningen om die motor nog meer vermogen te geven. Zo werken wij op Europese schaal mee aan manieren om de duurtijd van het opstellen van normen in te korten. Innovatieve kmo's kunnen bij ons terecht om af te toetsen aan welke normen hun mogelijke innovaties moeten voldoen. En via de [Normen-Antennes](#), opgezet in samenwerking met de FOD Economie, houden we kmo's uit de bouwsector meer in het algemeen op de hoogte van nieuwe ontwikkelingen in normalisatie.

Georges Klepfish,
Directeur Externe Relaties
voor Normalisatie en
Certificatie, WTCB,
Voorzitter Bureau voor
Normalisatie NBN

In deze editie:

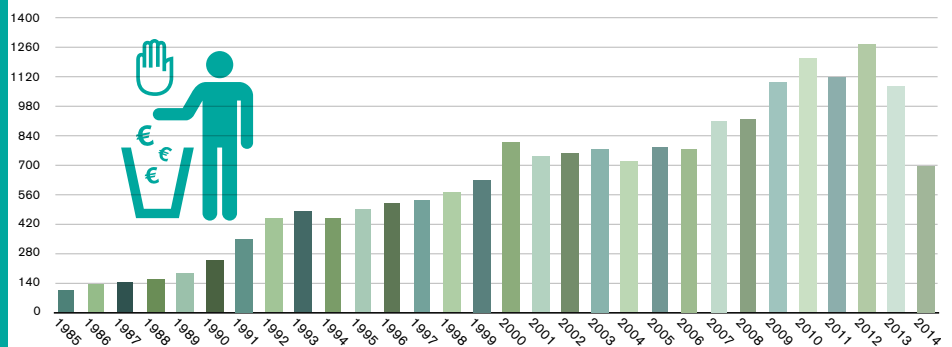
- # Normalisatie: motor voor innovatie
- # Y02W verzamelt octrooien betreffende afvalstoffenbeheer
- # BHIM wordt EUIPO
- # België presteert goed in octrooiaanvragen
- # Open innovatie: iets voor u?
- # Is uw octrooienportefeuille aan evaluatie toe?

ACTUEEL

Y02W: nieuwe subklasse voor beheer van afvalstoffen in CPC-classificatie

Het beheer van afvalstoffen vormt wereldwijd een actueel thema dat ook in de bouwsector voor een stroom aan innovaties zorgt. Het maandblad *Bouwbedrijf* van oktober 2015 wijdde daaraan bijvoorbeeld nog een apart dossier. Uiteraard weerspiegelt die tendens zich ook in de octrooiaanvragen. Tijdens de bijeenkomst van de subsidiaire organen van de VN-Klimaatconferentie in juni 2015, kondigde het Europese Octrooibureau aan dat er in CPC, de classificatie die toelaat om gericht octrooien in databanken te kunnen zoeken, een nieuwe subklasse komt in de klasse Y02, die technologieën voor de bestrijding van de klimaatverandering groepeerd. Het gaat meer bepaald om Y02W, waarin u octrooien voor het

beheer van vaste afvalstoffen en de zuivering van afvalwater kunt opzoeken. Ook octrooien van voor 2015 zijn al in deze nieuwe klasse opgenomen. Hoezeer deze octrooien aan belang winnen, ziet u in onderstaande grafiek. Deze subklasse is nog verder opgedeeld in groepen, waarvan sommige zich specifiek op de bouwsector richten. Zo handelt Y02W30/58 bv. over de behandeling van bouw- en sloopafval. Voor de bouwsector vormt deze nieuwe subklasse Y02W dan ook een mooie aanvulling op de al langer bestaande Y02B die octrooien met betrekking tot het verminderen van de milieupact van gebouwen omvat, zoals energie-efficiënte verlichting en verwarming.

Octrooi (aanvragen) per jaar, aangetroffen in Y02W met de zoektermen 'waste' en 'building'.

ACTUEEL

BHIM krijgt nieuwe naam

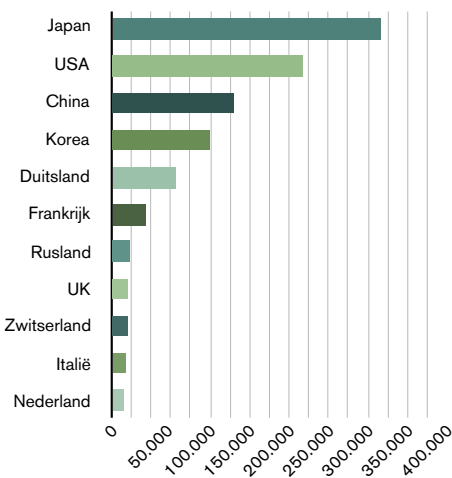
Vanaf 23 maart 2016 krijgt het Bureau voor harmonisatie binnen de interne markt (BHIM) een nieuwe naam. Het wordt dan het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie (EUIPO). Op hetzelfde moment wordt het Gemeenschapsmerk omgedoopt tot Uniemark.

Het EUIPO (voormalige BHIM) beheert niet alleen het Gemeenschapsmerk en het ingeschreven Gemeenschapsmodel, maar werkt ook samen met de nationale en regionale partnerbureaus voor intellectuele eigendom in de hele EU.

Hoe groot is appetijt voor octrooien in België?

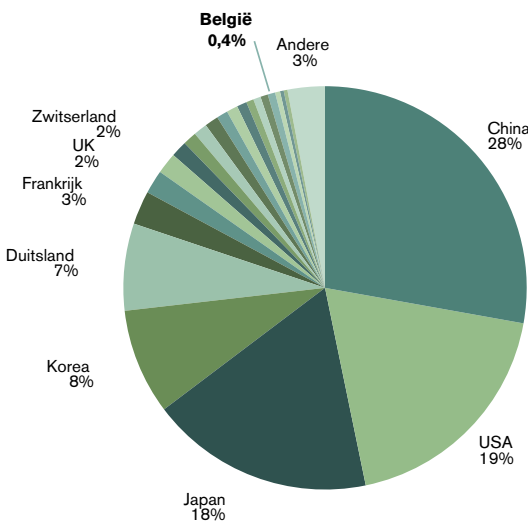
Een klein land kan verrassend groot zijn. Uit de statistieken van het WIPO - World Intellectual Property Office blijkt dat 6 274 (0,5%) van alle in 2013 wereldwijd toegekende octrooien was gereserveerd voor aanvragers uit België (personen en bedrijven). Daarmee bekleden we een verdienstelijke 14e plaats in de wereldrangschikking die wordt aangevoerd door Japan (340 303 toegekende octrooien), de VS (243 986) en China (154 489).

Grafiek 1 // Top 15 (2013) van het wereldwijd aantal toegekende octrooien, gerangschikt per land van aanvrager.

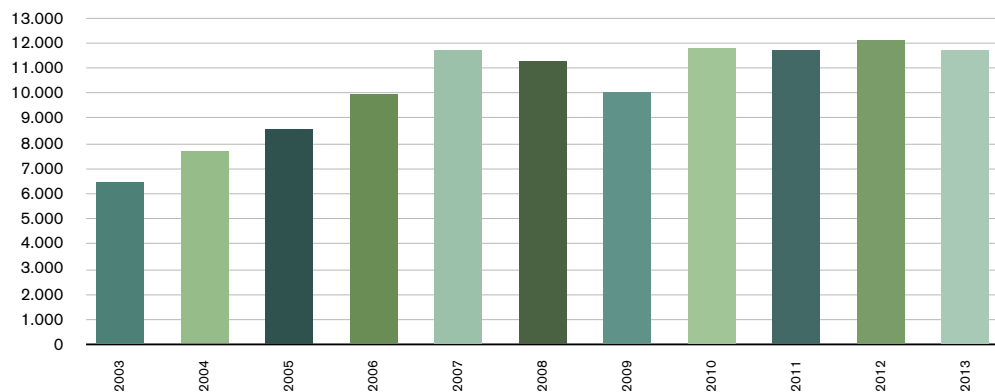

In die rangschikking kan de volgende jaren wel verandering komen. Als we kijken naar het aantal **octrooiaanvragen**, zien we immers dat België terugvalt naar een nog altijd mooie 20e plaats met 0,4% van het totale aantal aanvragen, goed voor 11 726 stuks. Het nummer één is hier gereserveerd voor aanvragers uit China. Met bijna 28% van het totale aantal aanvragen laten die duidelijk de VS (19%), Japan (18%), Zuid-Korea (8,5%) en Duitsland (7%) achter zich.

Grafiek 2 // Procentuele verdeling van het wereldwijd ingediende aantal octrooiaanvragen (2013) per land van aanvrager. Bron: WIPO.

Grafiek 3 // Evolutie van het aantal octrooiaanvragen wereldwijd vanuit België, 2003-2013. Bron: WIPO.

Indien deze aanvragen grotendeels resulteren in toekenningen (octrooi), zou China in de rangschikking van het aantal toegekende octrooien naar de eerste plaats oprukken, terwijl België terrein zou verliezen. Op een mogelijke achteruitgang van ons land wijzen ook statistische gegevens over een langere termijn. Waar het aantal octrooiaanvragen tussen 2003 en 2013 wereldwijd met 89% toenam, hinkte die groei voor aanvragers uit België wat achterop (83%). Per jaar zijn er wel schommelingen.

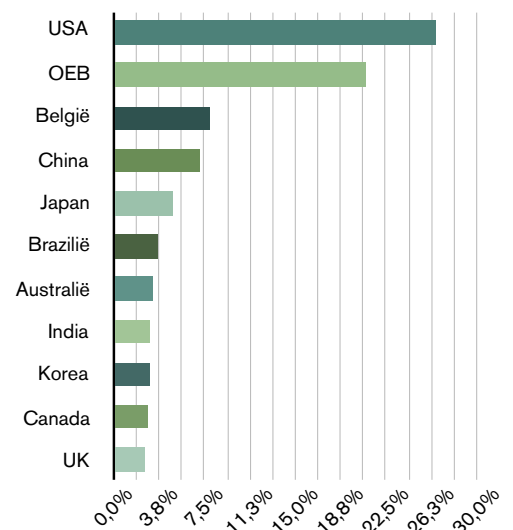
Ook als we kijken naar het aantal octrooiaanvragen per inwoner, scoort België minder goed dan onze rechtstreekse buurlanden. Wellicht kunnen de fiscale en andere stimuli van de overheid die evolutie de komende jaren bijsturen.

zie grafiek 3

INNOVATIE MET INTERNATIONALE ALLURE

Meteen rijst de vraag of al die aanvragers uit België met hun octrooien de wijde wereld in trekken of dat ze zich overwegend beperken tot aanvragen in eigen land. Ook hier blijken we echt wel verder te kijken dan de kerktoeren. Bijna 27% van alle aanvragen vanuit België gebeurden bij de USPTO, de dienst intellectuele eigendom van de VS. Ruim een vijfde van alle aanvragen (bijna 21%) werd ingediend bij de Europese instantie. Aanvragen in eigen land komen pas op de derde plaats, meteen gevolgd door het aantal aanvragen vanuit België in China.

Grafiek 4 // Procentuele verdeling van het aantal aanvragen door Belgische aanvragers per land of regio waar de aanvraag is ingediend (2013). Bron: WIPO

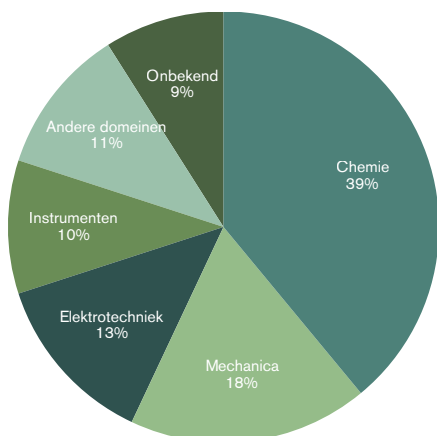
OOK BELGISCHE VERTEGENWOORDIGER BIJ 100 MEEST INNOVATIEVE BEDRIJVEN

Het internationale karakter van de Belgische octrooiactiviteiten blijkt ook uit de selectie van de 100 globaal meest innovatieve bedrijven, die het bedrijf voor zakelijke informatie Thomson Reuters jaarlijks maakt. Zowel in de editie van 2012 als in die van 2015 is het Belgische Solvay opgenomen. De selectie van de bedrijven gebeurt op basis van vier criteria: het aantal octrooiën dat het bedrijf de voorbije vijf jaar kreeg toegekend (de lat ligt op minstens 100 unieke octrooiën), de verhouding tussen het aantal aanvragen en toekenningen, de mate waarin de octrooiën een internationaal karakter hebben en de invloed van de octrooiën, zeg maar de frequentie waarmee ze worden geciteerd.

WAARVOOR WILLEN BELGISCHE AANVRAGERS EEN OCTROOI?

Tot slot nog een kort overzicht van de sectoren waarvoor Belgische aanvragers in 2013 octrooiaanvragen indienden. Koploper is de chemie (39%) waaronder ook bepaalde bouwmaterialen en producten uit de metaalindustrie (samen 3,9%) ressorteren. Het valt moeilijk te bepalen op welke plaats de bouwsector komt, vermits octrooiaanvragen betreffende onze sector over diverse rubrieken verspreid zitten.

Grafiek 5 // Procentuele verdeling van de octrooiaanvragen naargelang het technologische domein voor aanvragen vanuit België, 2013. 2013. Bron: WIPO

Is uw octrooiënportefeuille aan een onderhoud toe?

Zoals we elders in deze nieuwsbrief zagen, neemt het aantal octrooiaanvragen jaar na jaar toe, en dat zowel wereldwijd als op nationale schaal. Dat heeft natuurlijk zijn redenen. Octrooiën vormen een krachtig economisch wapen waarmee u derden kunt verbieden om een bepaald product of dienst op de markt te brengen, dat u kunt verkopen of dat u in licentie kunt geven in ruil voor een vergoeding. Octrooiën en andere intellectuele rechten (zoals merken) vormen dan ook een belangrijk onderdeel van de zogenaamde immateriële activa (kennis, informatie) van bedrijven. Afhankelijk van de bron maken ze 70% tot zelfs 85% van die activa uit en vormen ze dus een belangrijke factor voor het succes van de firma's in kwestie.

WAT ZIJN UW INTELLECTUELE EIGENDOMSRECHTEN WAARD?

Gezien die ontwikkelingen zijn een goed beheer en een tijdige evaluatie en boekhoudkundige of financiële waardering van de intellectuele eigendom vandaag een must voor een bedrijf dat inspeelt op kennis en innovatie. De redenen om dat te doen zijn legio. U gaat op zoek naar financiering? U wilt intellectuele eigendomsrechten verkopen of in licentie geven? U ziet zich geplaagd voor een fusie, een overname of een faillissement? U wordt geconfronteerd met een rechtszaak omtrent intellectuele eigendomsrechten?

Hoe open is innovatie?

Tot de jaren 70 schermden bedrijven de resultaten van hun innovatie grondig af en hadden ze geen oog voor wat er elders op dat vlak gebeurde. Medewerkers van hun researchafdeling mochten zelfs niet over hun werk praten met collega's elders op de werkvloer. Erg efficiënt was dat niet. "Picking a man of genius, giving him money, and leaving him alone", omschreef Harvard-voorzitter James Bryant Conant het ironisch. Inderdaad, wat ben je met een genie als diens uitvindingen geen verkoopbare producten opleveren? Met de opkomst van open innovatie, een evolutie waarin professor Henry Chesbrough, directeur van het Center for Open Innovation in Berkeley, een belangrijke rol vervulde, kwam daar verandering in. Open innovatie is immers gebaseerd op actieve kennisdeling en samenwerking met andere onderzoeksinstellingen, universiteiten, sociale netwerken, gebruikersgroepen en zelfs concurrenten. Twee weten meer dan een, is de boodschap, en hoe nauwer innovatie aansluit bij de markt, hoe groter de kans dat ze scoort. Want zelfs de meest geavanceerde technologie faalt economisch als ze niet is aangepast aan de gebruiker of niet anticipeert op nieuwe gebruikswijzen. Bovendien worden met open innovatie de risico's gedeeld, want innovatie is duur en

HOE PAKT U EEN DOORLICHTING AAN?

Er bestaan twee belangrijke en complementaire methodes om intellectuele eigendomsrechten te waarderen. De zogenaamde **kwantitatieve methode** is gebaseerd op een analyse van de cijfers: de inkomsten uit het octrooi, de prijzen die werden betaald voor gelijkaardige octrooiën, de kosten voor de ontwikkeling van soortgelijke technologie en andere.

U kunt ook de **kwalitatieve methode** gebruiken. Die kijkt naar de aard van de intellectuele rechten en hun potentieel. Resulteerden octrooiaanvragen al in een toekenning? Welke markt bestrijken de octrooiën? Wanneer vervallen ze? Hoe groot is het risico dat ze een inbreuk vormen op andere rechten van intellectuele eigendom? Wordt een doorbraak van de technologie verwacht? Welke methode u ook kiest, een grondige evaluatie loont altijd de moeite en is bij voorkeur gebaseerd op beide methodes.

succes valt niet te voorspellen of te forceren. Toch rijzen er vragen. Is open innovatie geen vrijgeleide om kennis te stelen bij de tegenpartij zonder daar zelf iets tegenover te stellen? En wat met de intellectuele eigendom die niet los te denken valt van geheimhouding, exclusiviteit en monopolie? Uiteraard gooien ondernemingen hun knowhow niet zomaar te grabbel. Via open innovatie zoeken ze naar win-win situaties zonder zelf te veel prijs te geven. Ze streven naar een secuur gedoseerde openheid waarmee ze kunnen vermijden dat wederzijdse kennis stof ligt te vergaren in een lade of digitale file. In een samenwerking zijn afspraken over intellectuele eigendom, licenties en royalty's dan ook essentieel. Voor een bedrijfskijk op en een voorbeeld van open innovatie in de bouwsector, zie bouygues-construction.com (Engels) agoria.be

Op de afspraak

Als u op zoek bent naar informatie over octrooien of intellectuele eigendom, maken we u graag opmerkzaam op twee evenementen die u zeker moet aanstippen in uw agenda.

24.03 2016

Op 24 maart nodigt de **Octrooicel van het WTCB (OCBC)** u uit op een informatiedag 'Intellectuele eigendom in de bouw' in het Centrum Duurzaam Bouwen te Heusden-Zolder. Voor de middag zijn er lezingen, na de middag kunt u in een individueel gesprek uw vragen voorleggen aan een of meerdere experts. Verdere details vindt u op ocbc.be

26.04 2016

Op 26 april organiseert het Agentschap Ondernemen in samenwerking met Enterprise Europe Network en een hele reeks partners waaronder de **Octrooicel van het WTCB (OCBC)** het event 'Copy Talks'. Dat is volledig gewijd aan het onderwerp intellectuele eigendom (IE). Het event loopt van 9.30 tot 18u en omvat een doorlopende minibeurs met alle publieke IE-dienstverleners, een plenair gedeelte over het unitaire octrooi, diverse modulaire sessies en de mogelijkheid tot een individueel gesprek met een expert. De informatiedag vindt plaats in het Congrescentrum ALM in Berchem. Voor meer inlichtingen en inschrijvingen: agentschapondernemen.be

Uitvinder van Fischer muurplug is overleden

Eind januari overleed op 96-jarige leeftijd Artur Fischer, de Duitse uitvinder van onder andere de muurplug in kunststof, waarop hij in 1958 een octrooi nam. Fischer had circa 1100 octrooien, waarmee hij Thomas Edison achter zich liet. Hij werd in 2014 door het Europese Octrooibureau dan ook gelauwerd met een European Inventor Award in de categorie 'life time achievement'. Onder zijn octrooien zaten onder andere het flitslicht, dat hij verkocht aan Agfa, diverse opbergboxen en -lades en Fischertechnik, een bouwdozensysteem voor kinderen. Het familiebedrijf Fischerwerke dat hij in 1948 uit de grond stampte, is vandaag actief in 32 landen en telt ruim 4000 medewerkers.

Altijd mee met thatsip.be

Een handige tool met de essentiële kennis over intellectuele eigendomsrechten vindt u op thatsip.be. De website bevat een woordenlijst, een overzicht van de kosten die gepaard gaan met de vestiging van intellectuele eigendomsrechten en een luik e-learning. Deze website werd ontwikkeld in samenwerking met het BBIE - Benelux-Bureau voor de Intellectuele Eigendom.

DE WONDERE WERELD VAN OCTROOIEN

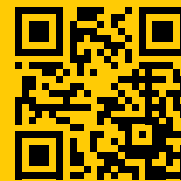
Double dutch

Elders in deze nieuwsbrief hadden we het al over open innovatie, en daar breien we graag een vervolg aan. Hun bekende mercantiele Hollandse handelsgeest getrouw, spelen onze noorderburen volop in op de mogelijkheden die samenwerken en kennis delen bieden. Op de website octrooilicenties.nl kunnen houders van een Nederlands octrooi hun patent ter licentie aanbieden aan derden. De website is tevens bedoeld als digitale marktplaats voor ondernemingen die gebruik willen maken van nieuwe technologieën in Nederland. Krijgt double Dutch er weldra een betekenis bij, namelijk die van open innovatie?

AGENDA

Bent u benieuwd wat er nog allemaal op de agenda staat over het thema intellectuele eigendomsrechten in de bouw? Klik dan [hier](#) of surf naar www.ocbc.be. Daar vindt u een actueel overzicht van alle (inter)nationale opleidingen, workshops, beurzen en andere evenementen. U blijft steeds op de hoogte van de aanpassingen aan de agenda als u ons volgt op Twitter:

 [@Octrooicel](https://twitter.com/Octrooicel)

U vindt de vorige edities van onze nieuwsbrief op www.ocbc.be.

OCTROOICEL WTCB

Lozenberg 7,
1932 St-Stevens-Woluwe
Tel. +32 2 716 42 11
www.ocbc.be
octrooi@bbri.be
V.U. Jan Venstermans

